DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 12. března 2013

o posílení demokratického a efektivního průběhu voleb do Evropského parlamentu

(2013/142/EU)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle čl. 10 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii jsou občané na úrovni Unie přímo zastoupeni v Evropském parlamentu. Tato skutečnost napomáhá k uplatňování demokratické kontroly a odpovědnosti na úrovni, na níž se přijímají rozhodnutí.

(2) V čl. 10 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii je uvedeno, že každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie a rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejblíže občanům.

(3) Lisabonská smlouva posiluje úlohu občanů Unie jakožto politických aktérů tím, že vytváří pevnou vazbu mezi občany, uplatňováním jejich politických práv a jejich zapojením do demokratického života Unie.

(4) S ohledem na opatření na úrovni EU, jež jsou nezbytná pro řešení finanční krize a krize státního dluhu, je posilování demokratické legitimity rozhodovacího procesu EU a jeho přiblížení občanům Unie velmi důležité.

(5) Ve sdělení Komise ze dne 28. listopadu 2012 s názvem „Návrh prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unie: zahájení evropské diskuse“ ([1]) je zdůrazněno, že posilování demokratické legitimity a odpovědnosti je nezbytnou součástí jakékoli reformy Evropské unie.

(6) Ustanovení čl. 10 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii a čl. 12 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie přiznávají klíčovou úlohu evropským politickým stranám, přičemž zdůrazňují jejich příspěvek k utváření evropského politického vědomí a k vyjadřování vůle občanů Unie.

(7) Aby Komise evropským politickým stranám umožnila zcela plnit jejich poslání, předložila dne 12. září 2012 návrh nařízení o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací ([2]). Tento návrh má za cíl zajistit, aby evropské politické strany byly viditelnější a jejich financování bylo pružnější, transparentnější a efektivnější. Komise také navrhla, aby byly evropské politické strany v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu povinny přijmout veškerá vhodná opatření týkající se poskytování informací občanům Unie o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám. Přijetím tohoto nového nařízení by se zrušilo a nahradilo nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2004/2003 ze dne 4. listopadu 2003 o statutu a financování politických stran na evropské úrovni ([3]).

(8) Vytvoření transparentního propojení mezi vnitrostátními politickými stranami, kterým občané Unie odevzdávají své hlasy, a evropskými politickými stranami, ke kterým jsou tyto vnitrostátní politické strany přidruženy, by mělo evropským politickým stranám umožnit přímější vyjádření vůle občanů Unie a ve velké míře by se mělo odrazit na transparentnosti rozhodovacího procesu v Unii.

(9) Další posílení transparentnosti voleb do Evropského parlamentu přispěje k tomu, že významnější úloha a širší pravomoci Evropského parlamentu na základě Lisabonské smlouvy budou ještě více zohledněny. Posílení vazeb mezi občany Unie a demokratickým procesem Unie je důsledkem, který je nezbytný pro užší institucionální integraci.

(10) Další opatření by zlepšila viditelnost evropských politických stran v průběhu celého volebního procesu, od kampaně až po hlasování, a umožnila by jim účinně překlenout propast mezi politiky a občany Unie. Uvedená opatření by doplňovala povinnost evropských politických stran podávat zprávy, která je stanovena Komisí v jejím návrhu nařízení o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací.

([1]) COM(2012) 777 final/2.

([2]) COM(2012) 499 final.

([3]) Úř. věst. L 297, 15.11.2003, s. 1.

(11) V řadě členských států je již zavedenou praxí, že některé nebo všechny vnitrostátní politické strany uvádějí na hlasovacích lístcích určených pro volby do Evropského parlamentu své přidružení k některé evropské politické straně. Pro zajištění viditelnosti evropských politických stran v průběhu celého evropského volebního procesu by bylo důležité, aby všechny členské státy podporovaly a usnadnily poskytování informací voličům o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám. Vnitrostátní politické strany by měly před volbami o svém přidružení k určité evropské politické straně veřejně informovat, aby tak byla dále posílena transparentnost voleb do Evropského parlamentu a současně zvýšena jak odpovědnost politických stran účastnících se evropského volebního procesu, tak důvěra voličů v tento proces. Mezi nejvhodnější a nejefektivnější způsoby, jak o přidružení informovat a jak jej zviditelnit, patří – kromě různých stranických akcí, jako například stranické kongresy – volební kampaně vnitrostátních politických stran.

(12) Na základě rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1093/2012/EU [1] byl rok 2013 vyhlášen Evropským rokem občanů. Důležitým opatřením tohoto roku bude další posílení pravomocí občanů ve volbách do Evropského parlamentu.

(13) Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost je předseda Komise volen Evropským parlamentem, a to v souladu s postupem stanoveným v čl. 17 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii a s ohledem na opatření stanovená v prohlášení č. 11 k Lisabonské smlouvě. Tyto postupy vyžadují, aby se zohlednily volby do Evropského parlamentu a aby v okamžiku volby předsedy Komise proběhly náležité konzultace mezi Evropskou radou a Evropským parlamentem. Tato ustanovení tedy odrážejí větší úlohu Evropského parlamentu při volbě předsedy Komise a význam, jaký v tomto procesu mají výsledky voleb do Evropského parlamentu.

(14) Ve svém usnesení ze dne 22. listopadu 2012 o volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 [2] Evropský parlament vyzval evropské politické strany, aby nominovaly kandidáty na předsednictví Komise, a informoval o svém očekávání, že tito kandidáti budou mít vůdčí úlohu v parlamentní volební kampani především díky tomu, že osobně představí svůj program ve všech členských státech Unie. V tomto usnesení je dále zdůrazněna důležitost voleb do Evropského parlamentu pro volbu předsedy Komise.

(15) Ve svém sdělení ze dne 28. listopadu 2012 s názvem „Návrh prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unie: zahájení evropské diskuse“ Komise zdůraznila, že nominace kandidátů na předsednictví Komise politickými stranami ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 je jedním z významných kroků, které přispějí k tomu, aby se prosadil vznik skutečné evropské politické sféry.

(16) Je proto vhodné, aby se zvýšilo povědomí občanů Unie o zásadním významu jejich hlasu pro volbu budoucího předsedy Komise a s ohledem na kandidáty na tuto funkci, kteří jsou podporováni politickými stranami, jimž odevzdávají své hlasy ve volbách do Evropského parlamentu.

(17) V případě, že evropské politické strany a vnitrostátní politické strany zveřejní v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu jména kandidátů na funkci předsedy Komise, které podporují, jakož i program daného kandidáta, vazba mezi konkrétním hlasem občana Unie odevzdaným v evropských volbách ve prospěch dané politické strany a kandidátem na funkci předsedy Komise, kterého tato strana podporuje, by se tak stala konkrétní a viditelnou. Měla by tak být posílena legitimita předsedy Komise, odpovědnost Komise vůči Evropskému parlamentu a evropským voličům a obecněji také demokratická legitimita celého rozhodovacího procesu v Unii. K přijímání informovaných rozhodnutí voličů přispívají média. Je tudíž vhodné, aby je ke zveřejnění informací o kandidátovi na funkci předsedy Komise, kterého podporují, a jeho programu, používaly také vnitrostátní politické strany.

(18) Volby do Evropského parlamentu v současnosti probíhají po dobu několika dnů, neboť se datum jejich konání v jednotlivých členských státech liší. Společný evropský den voleb a uzavření volebních místností ve stejnou dobu, by lépe odráželo společnou účast občanů na volbách v celé Unii, a je tudíž součástí zastupitelské demokracie, na nichž je EU založena.

(19) Každý občan Unie má právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě, v němž má bydliště, podle čl. 22 odst. 2 SFEU, jenž nabyl účinku směrnicí Rady 93/109/ES ze dne 6. prosince 1993, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu občanů Unie, kteří mají bydliště v některém členském státě a nejsou jeho státními příslušníky [3].

(20) Směrnice 93/109/ES stanoví mechanismus výměny informací, jehož cílem je zajistit, aby občané nemohli volit či být voleni v týchž volbách ve více než jednom členském státě.

[1] Úř. věst. L 325, 23.11.2012, s. 1.

[2] Usnesení Evropského parlamentu dne 22. listopadu 2012 o volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 (2012/2829 (RSP)).

[3] Úř. věst. L 329, 30.12.1993, p. 34.

(21) Řada průběžných zpráv Komise ohledně uplatňování směrnice 93/109/ES [1], jakož i zpráva z roku 2010 o hodnocení voleb do Evropského parlamentu pořádaných v roce 2009 [2], odhalily nedostatky ve fungování mechanismu, pokud jde o zamezení vícenásobného hlasování či vícenásobné kandidatury. K těmto nedostatkům dochází zejména z důvodu nedostatečných osobních údajů, které členské státy bydliště oznamují podle uvedené směrnice členským státům původu občanů Unie. Nedostatky jsou také způsobeny rozdíly ve volebních kalendářích členských států. V důsledku toho nebylo možno v členském státě původu identifikovat řadu občanů Unie, kteří byli zapsáni do seznamů voličů ve svých členských státech bydliště.

(22) Opatření přijatá na základě rozsáhlých konzultací s odborníky z členských států a vycházející z osvědčených postupů v této oblasti by mohla účinně řešit některé z těchto nedostatků, neboť by zlepšila fungování mechanismu v průběhu evropských voleb v roce 2014 a zmírnila administrativní zátěž vnitrostátních orgánů.

(23) Většina členských států již v rámci směrnice 93/109/ES zřídila jediný kontaktní orgán pro výměnu údajů o voličích a kandidátech. Celková účinnost mechanismu by se zvýšila, pokud by takový orgán vytvořily všechny členské státy.

(24) Data uzavření seznamů voličů se mezi jednotlivými členskými státy značně liší, pohybují se v rozmezí od dvou měsíců do pěti dní před zahájením voleb. Účinnost mechanismu by se zvýšila, pokud by členské státy – s ohledem na rozdílné harmonogramy volebního procesu stanovené v jiných členských státech – zaslaly údaje o voličích v době, kdy vnitrostátní právní úprava příslušných členských států původu ještě umožňuje přijetí nezbytných opatření. V zájmu zvýšení účinnosti mechanismu by mohlo být zlepšeno několik dalších technických aspektů předávání údajů. Mezi uvedené aspekty patří používání společného elektronického formátu a společné znakové sady, způsobu přenosu a metody šifrování s cílem zajistit odpovídající úroveň ochrany osobních údajů.

(25) Poskytování určitých doplňujících osobních údajů o voličích, které oznámí členské státy bydliště a které nejsou výslovně vyžadovány směrnicí 93/109/ES, by členským státům původu umožnilo efektivnější identifikaci jejich státních příslušníků na seznamech voličů. Osobní údaje, které mohou být nezbytné pro správné fungování mechanismu, se v jednotlivých členských státech liší.

(26) Veškeré zpracování osobních údajů v rámci mechanismu výměny informací by mělo být v souladu s vnitrostátními právními předpisy, kterými se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů [3],

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

DEMOKRATICKÝ PRŮBĚH VOLEB

Podpora a snadnější poskytování informací voličům o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám

1. Členské státy by měly podporovat a usnadňovat poskytování informací voličům o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám před volbami a během voleb do Evropského parlamentu mimo jiné tak, že umožní a podpoří uvedení tohoto přidružení na hlasovacích lístcích použitých v těchto volbách.

Poskytování informací voličům o přidružení vnitrostátních politických stran k evropským politickým stranám

2. Vnitrostátní politické strany účastnící se voleb do Evropského parlamentu by měly před uvedenými volbami veřejně informovat o svém přidružení k evropským politickým stranám. Vnitrostátní politické strany by měly své přidružení k evropským politickým stranám jasně uvést ve všech materiálech souvisejících s kampaní, ve svých sděleních a mediálních vystoupeních.

Podpora kandidáta na funkci předsedy Evropské komise

3. Evropské a vnitrostátní politické strany by měly před volbami do Evropského parlamentu veřejně oznámit jméno svého kandidáta na funkci předsedy Evropské komise a jeho program.

Vnitrostátní politické strany by měly zajistit, aby jejich mediální vystoupení související s volbami do Evropského parlamentu sloužila také k poskytnutí informací občanům o kandidátovi na funkci předsedy Evropské komise, kterého podporují, jakož i informací o jeho programu.

Společný den voleb

4. Členské státy by se měly dohodnout na společném dni pro volby do Evropského parlamentu a volební místnosti by měly být uzavřeny ve stejnou dobu.

EFEKTIVNÍ PRŮBĚH VOLEB

Jediný kontaktní orgán

5. Členské státy by měly zřídit jediný kontaktní orgán odpovědný za výměnu údajů o voličích pro účely provedení článku 13 směrnice 93/109/ES.

Předávání údajů

6. Členské státy by měly v rámci možností zohlednit volební pravidla v ostatních členských státech; členský stát bydliště

[1] KOM(97) 731 v konečném znění, KOM(2000) 843 v konečném znění, KOM(2006) 790 v konečném znění.
[2] KOM(2010) 605 v konečném znění.
[3] Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

by měl zaslat údaje o voličích zavčas, a umožnit tak členskému státu původu přijmout nezbytná opatření.

Dodatečné údaje umožňující efektivnější identifikaci

7. Členské státy bydliště jsou vyzvány k tomu, aby kromě osobních údajů stanovených v článku 9 směrnice 93/109/ES předaly všechny relevantní osobní údaje, které mohou být nezbytné pro identifikaci voličů orgány jejich členského státu původu.

Technické prostředky pro bezpečné a efektivní předávání údajů

8. Pro výměnu údajů podle článku 13 směrnice 93/109/ES by členské státy měly použít jednotné a bezpečné elektronické prostředky uvedené v příloze. Členské státy by měly předávat údaje v jednom souboru za členský stát původu a pokud je to nutné, měly by tyto údaje předat v pozdější fázi ještě jednou pro účely jejich aktualizace.

Toto doporučení je určeno členským státům a evropským a vnitrostátním politickým stranám.

V Bruselu dne 12. března 2013.

Za Komisi
Viviane REDING
místopředsedkyně

PŘÍLOHA

Podrobná technická opatření pro účely provedení článku 13 směrnice 93/109/ES

1. Pro účely výměny údajů podle článku 13 směrnice 93/109/ES by členské státy měly použít soubory ve formátu XML (Extensible Markup Language). Tyto soubory XML by měly být předávány bezpečným způsobem, výlučně elektronickou cestou.

2. Pro účely záznamů a předávání údajů o voličích v rámci mechanismu výměny informací by členské státy měly použít univerzální znakovou sadu (8 bitů) – UTF-8 (Universal Transformation Format 8-bit).

3. Pro účely zajištění odpovídající úrovně ochrany předávaných osobních údajů by měly členské státy použít doporučení konsorcia W3C týkající se zpracování a syntaxe šifrování XML zahrnující výměnu veřejného a soukromého klíče.